

BIBEL

EN TIDNING FRÅN SVENSKA BIBELSÄLLSKAPET • NR 3/2020

Gudsnamn skapade
debatt när Bibeln
översattes till zulu

Den zambiske
översättaren tacksam
för uppdraget

Alexander och Sofia
vill ge fler barn även-
tyr i storstäderna

Thailändska tioår-
ingen – en nutida
Mary Jones

LIV FÖR VÄRLDAS

– när motorcyklister och sjundeklassare möts kring Bibeln

FOTO: FRANÇOIS SIEBERHAGEN

Word Riders delar ut biblar till ungdomar på Sydafrikas landsbygd. Något som påverkar båda parter lika mycket. / sid 8

Nils Joëlson lämnar över ett exemplar av Zulu-bibeln till kung Carl XVI Gustaf. / sid 7

FOTO: OLUF BRAND

Femton år i Bibeläventyrets tjänst. / sid 16

”

Genom mitt arbete får jag djupdyka i Guds ord, och som konsekvens av det har jag funnit uppmuntran och hopp i en värld som ofta präglas av hopplöshet.” Lupiah Phiri / sid 12

Apropå coronapandemin

BILD: ANDERS PARSMO

Böneupprop från Syrien

KATASTROFERNA I Syrien avlöser varandra: kriget, meningslösa sluppmord och coronapandemin – som på grund av sjukhusens begränsade resurser hanteras som en vanlig influensa. Och mitt i allt detta har vattenförsörjningen från Allouk vattenstation i nordöstra Syrien stängts av, vilket drabbar hela staden Hassake och dess omgivning, ett område där det i september kan vara 30–40 grader varmt. 460 000 personer lider av svår törst. Att begränsa vattenförsörjning är en vanlig krigsföringsstrategi. I ett brev till FN:s generalsekreterare skriver den syrisk-ortodoxe patriarken Ignace Ephrem II Karim: ”Avstängningen av dricks-vattnet kränker de mänskliga rättigheterna. Denna oetiska handling drabbar särskilt barn, äldre och utsatta människor i ett land som redan lider.”

Bibelsällskapet i Syrien vädjar om vår förbön. Var med oss i bön för Syrien!

FOTO: PRIVAT

Födelsedagsinsamling till förmån för Sydafrikas barn

I samband med Anders Göranzons 60-årsdag startar en insamling till förmån för bibelutdelningen till Sydafrikas sjunde klassare. Ett viktigt arbete som du kan läsa mer om i tidningen.

Skänk gärna en gåva via bg 900–6263 eller swish 900 62 63. Märk gåvan Anders 60.

17

JANUARI 2021 FIRAR VI BIBELNS DAG. VILL NI HA HJÄLP MED TIPS OCH IDÉER? SURFA IN PÅ BIBELSÄLLSKAPET.SE

”Det sista du gör om du vill hålla människor underkuvade är att sätta en bibel i händerna på dem.”

Desmond Mpilo Tutu ärkebiskop emeritus i anglikanska kyrkan i Sydafrika

Swish – så kommer tidningen!

Även du som ger en bibelgåva via Swish i mobilen får tidningen *Bibel* som en givarbonus. Alla medlemmar och aktiva givare får tidningen för information och fördjupning.

När bibelläsning innebär förändring på djupet

Aret är 1982. Jag är drygt 20 år. Det är ett livsavgörande år för mig. Genom Svenska kyrkans mission har jag fått möjlighet att vara volontär i Sydafrika.

Det lutherska ungdomscentret i Kapstaden är min fasta punkt men jag har också som uppgift att besöka ungdomsgrupper i ett större område. En kväll är jag i De Doorns. Det är en ort som lever av sina vingårdar. Ungdomarna har bibelstudium denna kväll, och de har valt att studera Bibelns syn på alkohol. Ungdomarna är överens om att Bibeln säger nej. Som teolog vet jag att Bibeln ibland också talar om vin i positiva ordalag. Men i De Doorns hör jag Guds tilltal genom ungdomarna. Många av deras föräldrar är fast i missbruk. Som många vingårdsarbetare får de en del av sin lön i billigt vin. Det leder till stora sociala problem. Bibeln erbjuder de ungdomar jag möter en möjlighet att med Guds hjälp ta avstånd från ett destruktivt system.

I ÅR FYLLER jag 60. Trots de nära 40 år som gått glömmer jag inte ungdomarna i De Doorns. Jag vet att farmarbetare fortfarande har dåliga arbetsvillkor och att vissa farmägare fortsätter att erbjuda vin som en löneförmån. Även i dag växer ungdomar upp under dessa förhållanden. Sydafrikas Bibelsällskap delar ut biblar till sjundeklassare på den sydafrikanska landsbygden. En del av dessa är just ungdomar vars föräldrar arbetar på vingårdar. Läs mer om projektet längre fram i tidningen.

NÄR VI TILLSAMMANS läser Bibeln och speglar våra egna liv i bibelordet kan förändring på djupet ske. Jag vill gärna bidra till att unga medmänniskor i Sydafrika får denna möjlighet. Därför vill jag att min 60-årsinsamling ska tillfalla detta viktiga arbete.

Anders Göranzon
Generalsekreterare

”Bibeln erbjuder de ungdomar jag möter en möjlighet att med Guds hjälp ta avstånd från ett destruktivt system.”

BIBEL
SÄLLSKAPET

Svenska Bibelsällskapet arbetar för att Bibeln ska över sättas, spridas och användas. Vi är en del av världens största bibelrörelse som heter United Bible Societies, UBS. Via UBS arbetar vi tillsammans med 148 andra bibelsällskap för att göra världens mest lästa bok ännu mer känd och tillgänglig.

Tidningen BIBEL ges ut av Svenska Bibelsällskapet

Ansvarig utgivare:

Anders Göranzon
anders.goranzon@bibeln.se

Redaktör/layoutare:

Sofie Siverman
sofie.siverman@bibeln.se

Omslagsbild:

En nybliven bibelägare vid Burgersdorp Primary School.
Foto: Francois Sieberhagen

Tryckeri:

Lenanders, Kalmar, 2020

Besöksadress:

Bangårdsgatan 4 A, Uppsala

Postadress:

Box 1235, 751 42 Uppsala

Telefon:

018-18 63 30

Mejl:

info@bibeln.se

ISSN 2000-7752

Org nr 802000-3292

Webbplatser:

www.bibelsallskapet.se
www.bibelbutiken.se
www.bibeln.se

Ge en gåva

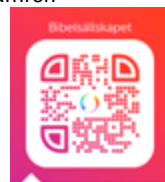
Välkommen att ge en gåva till Bibelsällskapets arbete! Använd något av numren nedan.

Swish 900 62 63

Pg 90 06 26-3

Bg 900-6263

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

Sydafrika – en ung demokrati

Sydafrika brukar beskrivas som motsägelsernas land. Där finns enorma rikedomar och samtidigt stor fattigdom. Landet är obeskrivligt vackert med en mängd klimatzoner. Dess historia gömmer samtidigt obeskrivligt förtryck baserat på hudfärg. Trots detta kunde demokratiska val genomföras 1994. Många minns de fantastiska glädjescenerna när hela Sydafrikas vuxna befolkning för första gången fick delta i allmänna val. Senare samma år svors Mandela in som president. Framtiden såg ljus ut.

SEDAN DESS har landet kämpat med oerhörda problem. I stort sett samtidigt med demokratiseringen visade det sig att södra Afrika var den region i världen som drabbats värst av aids-pandemin. Det tog många år innan bromsmediciner gjordes tillgängliga för alla. Fortfarande smittas människor med hiv, men läget är annorlunda. Vanstyret under president Zumas ledning blev nästa prövning. Begreppet "State Capture" beskriver hur en statsmakt kidnappas av ett korrumperat ledarskikt. Detta

ledde till att de stora statliga företagen tappades på resurser, som hamnade i fel händer. Sydafrika har i dag stora ekonomiska problem.

2018 BLEV Cyril Ramaphosa landets fjärde demokratiskt valde president. Han har också stora brister men har valt att ta sig an den utbredda korruptionen. I ett stort tal till parlamentet samma år som han tillträdde citerade han orden från Jesaja 6: "Sänd mig!" På ett av Sydafrikas elva officiella språk: "Thuma mina!" Det

blev en signal till befolkningen att det nu är dags att ställa upp för dem som har det svårt i samhället.

MEN TVÅ år in i Ramaphosas ämbetsperiod ställs landet inför ytterligare en enorm utmaning. Sydafrika är det land i Afrika som drabbats värst av coronapandemin. Hälften av alla fall i Afrika finns just där. Under stora delar av våren har samhället varit nedstängt. För de fattiga innebär detta stora umbäranden. Det skrivs också om hur pandemin skapar ut-

rymme för ny korruption och om presidentens oförmåga att ta itu med den.

FORTFARANDE ÄR klyftorna mellan materiellt fattiga och rika enorma. Kriminaliteten är stor, och inte minst våld i nära relationer, som mest drabbar kvinnor och barn, är enormt utbrett. Det finns också en utbredd rasism. Med jämna mellanrum blossar konflikter upp, där sydafrikaner ger sig på migranter från andra afrikanska länder.

MÅNGA HAR gett upp tron på Sydafrika. Jag tillhör inte dessa. Landets grundlagar är starka och står tydligt för mänskliga rättigheter. Det finns inga tecken på att någon president vill sitta kvar mer än

DET GÅR verkligen att beskriva Sydafrika på olika sätt. Som ett land fyllt av problem eller ett land fyllt av möjligheter. Efter segern i Rugby-VM 2019 startades en grupp på Facebook, som nu har över en miljon medlemmar. Den heter "I am staying in South Africa" (Jag stannar i Sydafrika). Den är ett svar på den trend som ibland funnits, att människor lämnat landet. Det har ofta rört sig om rika, vita som känt ett hot om att de skulle mista sina tillgångar om de stannade kvar. Många har också emigrerat, exempelvis till Australien. Men stora grupper av både vita och svarta menar att det är fel sätt att förhålla sig till svårigheterna. I gruppen lyfts goda exempel på sammanhållning och gemenskap fram. Det är min fasta tro att sådana initiativ är oerhört betydelsefulla. Genom att samverka med Sydafrikas Bibelsällskap bidrar vi också till den sammanhållningen. Oförtröttligt arbetar de för att människor i alla folkgrupper ska kunna läsa Bibeln på sitt eget hjärtas språk.

//ANDERS GÖRANZON

sina två ämbetsperioder. De fristående institutioner som är satta att granska makten gör sitt jobb. Vid Sydafrikas Bibelsällskaps 200-årsjubileum i augusti talade förra justitieombudsmannen, Thuli Madonsela. Hon blev en stor förebild för många, när hon och hennes ämbete ständaktigt granskade Jacob Zuma för hans ämbetsutövning.

MED JÄMNA mellanrum glimtar det till av framtidsstro. Ofta i samband med stora idrottsevenemang. De har en förmåga att ena folket. När landet vann Rugby-VM för män 1985 och Mandela klädde sig i rugbylandslagets tröja jublade hela folket. På samma sätt var det folkfest, när

fotbolls-VM för herrar ägde rum i Sydafrika 2010, trots att Sydafrikas landslag inte alls gjorde bra ifrån sig. Och när den populäre lagkaptenen Siya Kolisi ledde sitt lag till ytterligare en VM-seger i rugby 2019, visste jublet inga gränser. Kolisi föddes i en kåkstad, och hans mamma dog när han var 15. Han symboliserar den möjlighet att nå långt som finns i Sydafrika för den som kämpar. Kolisi är öppen med sin kristna tro och vad det betytt för honom att leva nära Jesus. I media har han berättat om att landslaget ofta läser Bibeln tillsammans och att han också försöker läsa Bibeln så mycket han kan när han är ensam. Åtminstone varje kväll innan han går och lägger sig.

Sydafrikas förra justitieombudsman, Thuli Madonsela, blev en stor förebild för många, när hon och hennes ämbete ständaktigt granskade Jacob Zuma för hans ämbetsutövning.

Nils Joëlson och Khulekani Magubane arbetar med bibelöversättning i hemmet i Durban North, början av 1975. Senare på våren började de jobba på Bibelssällskapet i Durban.

VAD HETER GUD?

När Bibeln skulle översättas till zulu, det språk som flest människor i Sydafrika har som modersmål, uppstod frågan hur ordet *Gud* skulle översättas. Det var vid 1800-talets mitt som de första avsnitten ur Bibeln översattes till zulu. Den tidens bibelöversättare kom att välja *uNkulunkulu* som ordagrant betyder "den store, store".

MEN DET FANNS också flera andra namn. Ett av dem var *uMvelinqangi* som ordagrant översattes "Han som visade sig först". Av olika skäl föll valet på *uNkulunkulu*, eftersom *uMvelinqangi* på ett helt annat sätt kopplades ihop med förkristen religion. När den svenske missionären Nils Joëlson 1969 blev ordförande i en översättningskommitté, som skulle nyöversätta Bibeln till zulu, blev just denna fråga akut. Kommittén tyckte att det var dags

att återknyta till *uMvelinqangi*, som de menade var mer ursprungligt. Joëlson och hans team beskylldes både för synkretism, det vill säga religionsblandning, och för att vara för politiska i en tid när kampen mot apartheid splittrade kyrkorna. Flera kristna samfund var inte beredda att återinföra detta ursprungliga namn på Gud. De bad att få trycka upp egna exemplar av den nya översättningen, där gudsnamnet korrigerats enligt deras uppfattning.

VARFÖR VAR FRÅGAN så känslig? För att förstå det behöver vi sätta in diskussionen i ett större sammanhang. Det var ofattbart nog kristna teologer som under 1900-talet var arkitekter till det rasåtskillnadssystem som kom att kallas apartheid. Sättet att läsa Bibeln spelade stor roll. Ett exempel är berättelsen om hur en förbannelse uttalas över Kanaan, Noas barnbarn, enligt 1 Mos 9:20–28. För att försvara apartheid menade teologerna att Kanaan var anfader till alla svarta och att Bibeln därför föreskriver att de svarta ska vara "den uslaste slav åt sina bröder". Ett annat exempel är Paulus tal på Areopagen, där Paulus menar att Gud har låtit människor bo över hela jordens yta och fastställt

FOTO: PRIVAT

När den sydafrikanska bibelöversättningskommittén var färdig med Nya testamentet på zulu år 1975, överlämnade Nils Joélson ett exemplar i skinnband till Svenska Bibelsällskapets beskyddare, kung Carl XVI Gustaf. Kungen fick även lyssna till ett ode, som skrivits speciellt för detta tillfälle. Vid det zuluiska hovet finns en iBongi (hovskald) som har som uppgift att sjunga konungens pris vid högtidliga tillfällen. Det var i denna tradition som Bethuel Blose Ndelu, ledamot i översättningskommittén, hade skrivit sin dikt. Den fanns inspelad på band men också inskriven i den kopia kungen fick, både på zulu och i svensk översättning.

”de gränser inom vilka de skall bo” (Apg 17:26). Apartheidteologerna tog det som ett stöd för att vita och svarta inte skulle bo i samma områden. Det finns otaliga exempel på hur bibelord anpassades för att stödja rasåtskillnadspolitik. Flertalet kyrkor i Sydafrika accepterade dock aldrig detta sätt att förstå Bibeln. Samtidigt var det komplicerat att de som styrde i apartheidssamhället också kallade sig kristna. När vissa kristna framställde Gud som mer positiv till de vita, blev det förstas viktigt att det gudsnamn som användes i bibelöversättningar inte skulle förknippas för mycket med de svartas egna traditioner.

EN AV DE mest kända motståndarna mot apartheid, förre anglikanske ärkebiskopen Desmond Tutu, valde ofta att använda sig av humor för att beskriva det orimliga i att kristna låg bakom rasförtrycket: ”När missionärerna kom till Afrika hade de Bibeln och vi hade landet. De sa: ”Låt oss be.” Vi stängde ögonen. När vi öppnade dem hade vi Bibeln och de hade landet.”

MEN HUR VAR det egentligen med kopplingen mellan kolonialism och mission?

Holländska ostindiska kompaniet hade kommit till nuvarande Sydafrika i mitten på 1600-talet. De etablerade sig i området kring Kapstaden, men under de följande åren togs mer och mer land i anspråk. De första koloniserarna bedrev dock ingen mission. Inte förrän på 1700-talet började missionsstationer etableras. 1738 grundades Genadendal (Nådens dal) av tyska, lutherska herrnhutare, ungefär femton mil öster om Kapstaden. Historien visar att missionärerna, till skillnad från nybyggarna, ofta stod på de förtrycktas sida. Det är säkert ett skäl till att så stor del av Sydafrikas befolkning är kristen, trots att apartheidregimen använde Bibeln för att försvara ett orättfärdigt system. Mäniskor i alla grupper visste att apartheidteologerna läste Bibeln fel.

//ANDERS GÖRANZON

Bakgrundsbild: Den gamla bron som leder till Genadendal – Sydafrikas första missionsstation.

FOTO: EVANNELL3/WIKIMEDIA COMMONS

WORD RIDERS

motorcyklister med uppdrag att sprida Guds ord

“Vem jag är eller varifrån jag kommer spelar ingen roll, det som betyder något är var min motorcykel lämnar sina spår.” – Word Riders motto. Word Riders (Ordets förare) är ansiktet utåt för Sydafrikanska Bibelsällskapets satsning på bibelläsning för sjundeklassare.

MAN KAN väl ställa sig frågan om varför ett gäng medelålders motorcykelentusiaster, plus ett antal ungdomar, skulle engagera sig i ett sådant projekt. Vad kom först, motorcyklisterna eller projektet? Faktiskt var det motorcyklisterna, och projektet kom till genom deras engagemang. Och nu, tio år senare, går det här projektet från en succé till en annan.

DET ENTUSIASTISKA gänget som kommer från alla samhällsskikt och från hela Sydafrika samlas en gång om året för att åka ut och göra skillnad i unga underprivilegierade elevers liv. Fokus är på sjundeklassare på landsbygden, platser där skolsystemet står under hård press på grund av bristande resurser. Från början trodde Word Riders att det var

de som skulle påverka ungdomarnas liv, men en överraskning väntade. Eleverna hade en mycket större påverkan på Word Riders liv.

DET LIGGER något speciellt i att stanna till vid en skola, att vända sig till ungdomarna och berätta för dem hur viktigt det är att använda Bibeln. Efter den formella samlingen delar vi upp oss i mindre grupper för att tillbringa lite kvalitetstid med de här barnen. Barnen i de landsbygdsområden som vi åker till har inte mycket kontakt med folk på motorcyklar.

Deras reaktioner och gensvar värmer i hjärtat.

TACKSAMHETEN OCH uppskattningen när du överlämnar en sprillans ny bibel, fortfarande med plasten på, till en ung pojke eller flicka, är djupt rörande och rör upp många känslor. Det syns direkt att gåvan du gett är speciell och värdefull för barnet. Sättet de hanterar bibeln på, med respekt och omsorg, gör dig röd ända in i hjärtat. De vänder på den, de luktar på den, och sen öppnar de den långsamt med mycket respekt.

Du kan stödja
bibelutdelningen i
Sydafrika!

Bg 900-6263
Swish 900 62 63

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

rag

FOTON: FRANCOIS SIEBERHAGEN

WORD RIDERS tillbringar kvalitetstid med de här eleverna, och när de väl börjar berätta om sina omständigheter börjar du uppskatta allt du har och förstå hur välsignad du är. Men du inser också att Herren använder dig, som en som är välsignad, för att i din tur ge välsignelse åt en ung människa. Budskapet vi delar är kort och koncist: Gud finns där för dig och gör så att hans löften till sina barn gäller dig genom att ge dig del av hans ord, Bibeln.

HÄFTET HJÄLP, *hur ska jag*

läsa min Bibel? är till stöd för eleverna när de ska hitta i texten och hjälper dem att guida sig själva genom Bibelns sidor. Vi ber över biblarna innan vi delar ut dem, vi ber Herren att eleverna ska höra hans röst när de läser.

ÅR EFTER år ser vi att samma personer ansluter sig till resorna igen. Andelen återkommande motorcyklister är väldigt hög, och när nya förare ansluter sig märker vi att de

kommer tillbaka för att köra igen. Man kan fråga sig varför? När vi pratar med dem vittnar de om vilken Andens kraft de får av att arbeta med eleverna. Majoriteten av Word Riders är professionella arbetande som knappt har tid för sig själva. Att

ta en veckas ledighet för att hoppa upp på en motorcykel och träffa elever och lärare, att prata med och be för dem, frigör mängder av andlig handlingskraft.

42

KRONOR ÄR UNGEFÄR VAD
ETT SET MED EN BIBEL OCH
ETT BIBELSTUDIEHÄFTE
KOSTAR

GENOM ÅREN har Word Riders blivit mer än ett gäng väldigt glada motorcykelförare, de har blivit som en familj för varandra, och tack vare dem har Bibelsällskapets arbete blivit ännu mer värdefullt.

//FRANCOIS SIEBERHAGEN

Lärarna berättar att de ser en förändring i beteendet hos sjunde klassarna efter att de fått ta emot en bibel. Att få en egen bibel gör en tydlig skillnad i elevernas liv.

Varför ge biblar till sjunde klassare?

Varför har ni som bibelsällskap valt att satsa på just sjunde klassare? Den frågan har ställts om och om igen. Svaret kan tyckas mycket enkelt, men i det rymms en hel filosofi.

FÖRSTA GÅNGEN SYDAFRIKANSKA

Bibelsällskapet satsade på sjunde klassare var 2011, under vårt firande av 400-årsjubileet av bibelöversättningen King James Version. Vi valde att satsa på dem eftersom Gideoniterna valt att satsa på åttonde klassare och tolfte klassare med sina Nya testamenten.

HÄR GÅR SJUNDEKLASSARNA sitt sista år i grundskolan och de är precis på väg in i puberteten. Det är nog av en utmaning i sig, och dessa elever behöver mycket vägledning för att kunna göra rätt val i livet när de går vidare till gymnasiet och in i vuxenlivet. Undersökningar som gjorts av en internationell sportkedja visar

att om man investerar i en 12–14-årigs liv kan man skapa beteendemönster som varar livet ut. Så genom att visa dem och låta dem få en alldeles egen bibel kan man göra ett intryck som stannar med dem hela livet.

SKOLSYSTEMET I SYDAFRIKA gör det möjligt för elever att lämna skolan efter sjunde klass. De försvinner i statistiken som elever som inte fortsatte sin utbildning. Att kunna läsa och skriva är för många av dessa elever nog, och därför väljer de att lämna skolan.

DEN TREDJE ANLEDNINGEN som övertygade Bibelsällskapet att satsa på dem var den ekonomiska situationen i landsbygdsområdena. Undersökningar som gjorts av Ipsos visade att i det skedet var efterfrågan på biblar cirka 19 miljoner biblar och att 1,4 miljoner elever mellan 13 och 20 år gamla inte hade någon egen bibel. Lägg

till den utbredda fattigdomen och du får ett verkligt behov som kräver särskilda insatser.

UNDERSÖKNINGAR HAR OCKSÅ visat att cirka 10 miljoner kristna hushåll inte har tillgång till en enda bibel. Stora familjer är normen i landsbygdsområdena, och den bibel en sjunde klassare får ta emot kan vara den enda bibel alla i huset har att tillgå.

PÅ GRUND AV bristen på tillgångar distribuerar Bibelsällskapet i genomsnitt bara mellan 28 000 och 35 000 helbiblar till dessa elever. Helbiblar är viktiga eftersom Gamla testamentets budskap spelar en stor roll i deras samhällen. Dessutom är det viktigt att människor får ta del av hela Bibeln.

ATT TA MED SIN bibel till kyrkan är en mycket viktig del av kyrkokulturen.

Bibelsällskapet gör då och då undersökningar för att följa upp hur Bibeln används och vilken påverkan den har. Lärare är en källa till information, och de bekräftar en förändring i beteendet efter att elever har fått ta emot en bibel. Lärarna bekräftar att det gör en tydlig skillnad i elevernas liv att få äga sin egen bibel.

SYDAFRIKA HAR ELVA officiella språk, och biblarna ges ut på mottagarnas modersmål. På senare tid har vi börjat se

en tendens att elever efterfrågar biblar på engelska. Undersökningar visar att det hjälper eleverna att bli bättre på engelska och att Bibeln också används som en manual av kristna lärare i många skolor. En utmaning våra skolor, särskilt i svårtillgängliga landsbygdsområden, står inför är bristen på lämpligt läsmaterial.

DEN STORA FRÅGAN är om Bibelsällskapet kommer att kunna fortsätta med projektet och om vi kommer att ha

tillräckliga tillgångar för att kunna ge eleverna den här välsignelsen. Projektet är mycket viktigt för Dirk Gevers, Bibelsällskapets generalsekreterare, och han har sagt öppet att utan tillräckligt med biblar kommer våra elevers andliga liv att bli mycket fattigare, varför Bibelsällskapet måste anstränga sig särskilt för att se till att projektet kan fortgå.

//FRANCOIS SIEBERHAGEN

10-åriga Nattiyan

– En nutida Mary Jones

Nattiyan är 10 år och bor i nordöstra Thailand. Precis som Mary Jones i Wales på 1800-talet, vars önskan om en egen bibel blev grunden för Bibelsällskapsrörelsen som har spridit sig till nästan alla länder i hela världen, sparade Nattiyan ihop sina egna pengar för att kunna köpa en bibel från Thailands Bibelsällskap.

MEN TILL SKILLNAD från Mary Jones behövde hon inte gå flera mil för att kunna köpa sitt exemplar. Med restriktionerna för Covid-19 hade det ändå inte gått. I stället fick hon hjälp av sin pastor att beställa den online och få den levererad.

NATTIYAN ÄR MED i en metodistkyrka. Kyrkan driver ett elevhem för att hjälpa föräldrar som inte har tid att se efter sina barn, och barnen bor i kyrkan. Kyrkan tillhandahåller sovrum, mat, och till och med fickpengar. Varje kväll före lördags lyssnar de på bibelberättelser och på morgonen håller de gruppandakt före skolan. Barnen får också lära sig ansvar genom att hjälpa till med hushållsarbetet.

I MARS BERÄTTADE Nattiyan för sin lärare att hon hade sparat sina fickpengar sedan november eftersom hon ville köpa en bibel. Hon plockade fram sin spargris, räknade sina pengar och såg att hon hade fått ihop tillräckligt för den lilla bibel hon ville köpa. Den som hennes lärare använde var för stor för henne, sa hon. Hon ville ha en mindre att läsa i för sig själv.

– Jag läser Bibeln varje dag, men jag har aldrig haft någon egen bibel. Jag vill ha en egen bibel eftersom Guds ord lär mig att vara snäll och vänlig mot andra. Även om det är många svåra ord vill jag ändå läsa Bibeln.

PASTOR WINAI FRÅN metodistkyrkan och hans fru Ruangnapa Koysap hjälpte Nattiyan att köpa sin bibel från Bibelsällskapet över internet, och hon var överlycklig när paketet kom och hon fick öppna det.

NATTIYAN SÄGER ATT hennes favoritvers i Bibeln är Johannes 3:16.

– Den hjälper mig att förstå att Gud älskar alla och att han älskar mig, säger hon.

– Vi är så berörda av den här lilla flickan, säger generalsekreteraren för Thailands Bibelsällskap, Seree Lorgunpai.

Ett målning av Mary Jones, flickan som vid 16 års ålder gick 25 mil, från Llanfihangel-y-Pennant till Bala, för att köpa en walesisk bibel av pastor Thomas Charles. Händelsen ledde till bildandet av *British and Foreign Bible Society* 1804.

”Jag stöter dagligen på verser som utmanar”

Lupiah Phiri är pastor i den reformerta kyrkan i Zambia, baserad i Katete-distriktet cirka 50 mil nordöst om huvudstaden Lusaka. Han arbetar även med att översätta Bibeln till nyanja-språket.

”JAG TACKAR Gud för att min kyrka 2015 valde ut mig till att arbeta som bibelöversättare på Bibelsällskapet i Zambia, för översättningsprojektet till nyanja, som jag arbetat med sedan dess. Projektet började med Nya testamentet, som nu befinner sig på granskningsstadiet.

INNAN JAG fortsätter vill jag nämna att nyanja är ett språk som talas i Östra Zambia, i Lusaka och vissa delar av Centrala och Södra Zambia. De nyanjatalande (chewafolket) i Zambia har länge fått förlita sig på översättningar från grannlandet Malawi. Svårigheten ligger i att den nyanja som talas i Malawi inte är samma som talas i Zambia; därför behövs en översättning till nyanja som är helt zambisk och ägs av det zambiska folket.

MED DET sagt skulle jag vilja ge ett kort vittnesbörd om hur bibelöversättandet har hjälpt

mig i mitt liv. Översättningsarbetet har hjälpt mig så mycket på så många områden i livet. Till att börja med vill jag vara öppen med att mitt kristna liv har närts av Guds ord som jag läser och studerar varje dag. Guds ord är liv, det förändrar liv, familjer, samhällen och länder, det ger hopp, det ger vägledning, det ger mening. Genom mitt arbete som bibelöversättare har jag fått djupdyka i Guds ord, och som konsekvens av det har jag funnit uppmuntran och hopp i en värld som för de flesta präglas av hopplöshet. För mig finns inget som får mig att känna mig mer hedrad.

OCH INTE bara det, bibelöversättandet har också gett, och ger, mig mer kunskap och förståelse av Bibeln. När jag var nyutexaminerad präst trodde jag att jag kunde allt.

Jag hade ingen aning om att det jag visste då bara var en ynka fjärdedel av det jag nu vet om Bibelns värld. Jag måste erkänna att bibelöversättandet har gett mig en mycket vidare förståelse av Bibeln. Jag kan förstås inte påstå att jag vet allt, men översättandet har ändå gjort något med mig när det gäller kunskap, särskilt genom en del av den träning jag genomgått. Jag skulle kunna uttrycka det som att översättandet gör att jag kan läsa bredare. Inte en dag går utan att jag läser i böcker om översättning, till exempel om

bibelöversättandets historia, om det heliga landet, bibliska språk, gudavärldar och mycket annat. Det är ett resultat av att

hålla på med översättning. Översättningen har också gett mig möjlighet att läsa teologi på magisternivå på S:t Pauls universitet, där jag har fått lära mig ännu mer om översättning. Allt det är ett resultat av mitt översättningsarbete.

DESSUTOM HJÄLPER översättandet mig att alltid ha en predikan redo närhelst det behövs. Jag får aldrig någonsin slut på inspiration när det gäller predikningar. I mitt arbete stöter jag dagligen på verser eller kapitel som utmanar mig i mitt liv. Som präst drar jag nytta av det. Så när det kommer till att förbereda en

predikan använder jag min bakgrund av god kunskap om Bibeln. Det är för att jag tar mig tid att läsa igenom de många böcker jag fått. För att vara ärlig, det går inte ens att jämföra de predikningar jag höll för tio år sedan, innan jag blev översättare, med dem jag kan hålla i dag.

ÖVERSÄTTNINGEN HAR också hjälpt mig att återuppliva min kunskap och förståelse av bibliska språk, som hebreiska och grekiska. När jag tog examen 2004 använde jag inte bibliska språk när jag predikade eftersom medlemmarna i de två församlingar jag är präst för inte var, och fortfarande inte är, förtrogna med de språken, och utbildningsnivån är mycket låg. På grund av det lade jag min hebreiska och grekiska åt sidan och glömde bort de bibliska språken. Sanningen att säga tynade de bort för mig. Men tack vare Gud har översättandet återupplivat min kunskap om dessa språk. Och inte bara det, jag har lärt mig ännu mer om dem. Jag är inte på samma nivå nu som jag var på den tiden när jag tog examen.

AVSLUTNINGSVIS VILL jag säga att jag är mycket hedrad, jag ser det som ett stort privilegium att Gud ansåg mig värdig att bli en av översättarna i Zambia.

Ny på jobbet:

"Vinna på lotto och bara göra Bibeläventyr"

Sofia Springare är en ekumenisk person, som bland annat återfinns i Svenska kyrkan som prästkandidat, Pingst som deltagande i Hillsong, Kristna Studentrörelsens styrelse samt numera på Bibelsällskapet som regionansvarig för Bibeläventyret i Storstockholm.

I den sistnämnda rollen övertar hon Elisabeth Svedingers uppdrag att hjälpa befintliga Bibeläventyrare ut i fler klasser och hjälpa församlingar igång med Bibeläventyret. Sofia är själv Bibeläventyrare och berättar så här om sin väg hit:

– Jag deltog i mitt första Bibeläventyr under en prästprak-

tik i Idre. Vilken aha-upplevelse! Att se lärares och elevers entusiasm, och hur effektiv inlärningen var, kändes som ett kall i sig att vidareförmedla. Jag tjtade så in mig på nästa kurs, lågan brann! När jag sedan vid jobbyten fått den obligatoriska frågan om framtidsplaner, har jag svarat att jag tänkt vinna på lotto för att kunna ägna mig åt Bibeläventyret. Dock har jag missat att spela, men Guds vägar äro outgrundliga. Här står jag med Bibeläventyret i hand och hoppas vara ett redskap för andra Bibeläventyrare, så de når fler elever med sitt viktiga arbete.

Till minne

Christer Åsberg

Christer Åsberg, Uppsala, har lämnat detta liv i en ålder av 79 år. Förlusten och sorgen är stor för hans hustru Kerstin och familjen, men även för en stor skara vänner och före detta arbetskamrater. Vi undertecknare tillhör de sistnämnda.

Att ge Bibeln en nutida och lättillgänglig språkdräkt kom att bli Christer Åsbergs livsverk under cirka 30 år i Bibelkommissionen och därefter i Svenska Bibelsällskapets översättningsenhet. Han var rätt man på rätt plats och blev efterhand en obestridd auktoritet på sitt område, även internationellt. Med rätta kan sägas att Christer Åsberg var en ordets mästare.

Christer Åsberg lämnar ett stort tomrum efter sig, och vi kan nu bara bedja att han som var ordets mästare ska få se honom som är Ordet ansikte mot ansikte.

*Anders Göranzon, Anders Alberius, Krister Andersson och Anders Blåberg
Nuvarande och tidigare generalsekretärer för Svenska Bibelsällskapet.*

Lester Wikström

Lester Wikström kom som ung präst till Porjus i Norrbottens inland. Han upprördes djupt över de orättvisor som samer utsattes för. Som konfirmand hade han fått höra av sin präst om vikten av att ta ansvar, för sig själv och för den värld som vi alla är en del av. Det skulle komma att forma hela hans livsgärning.

I sin tjänst lärde han känna samer som tvångsförflyttats, och med sina erfarenheter av människors utsatthet hade han i resten av sitt liv den vanliga människan i fokus. När han senare som ekumenisk direktor i Svenska kyrkan såg att kyrkan ägde aktier i företag som var delaktiga i apartheid-systemet reagerade han starkt och bestämde sig för att verka för en förändring.

Han fortsatte skriva och forska så länge han kunde och hade orken.

Med tacksamhet lyser vi Guds frid över Lester Wikströms minne.

Rune Backlund, biskop emeritus och tidigare ordförande i Svenska Bibelsällskapet och Anders Alberius, tidigare generalsekretärer.

Jag önskar inormation eller material:

- ☐ Jag vill bli stödmedlem i Bibelsällskapet för
  - ☐ 200:- per år, eller ☐ 1 500:-, livslångt medlemskap
- ☐ Jag önskar läsplanen Bibelläsning & Bön 2020
- ☐ Jag vill få tidningen Bibel 4 ggr/år
- ☐ Jag vill bli fast givare varje månad via autogiro
- ☐ Jag beställer folder om Bibeläventyret, antal: _____
- ☐ Jag önskar beställningsblad för gåvogram Högtid/Minne
- ☐ Jag önskar information kring att skriva testamente
- ☐ Jag beställer gratishäftet "Räkna stjärnorna" med 15 kända bibeltexter
- ☐ Jag beställer "Hitta rätt i Bibeln", en hittlista med verstips

Klipp ur och sänd talongen till:
Bibelsällskapet, Box 1235
751 42 Uppsala

Namn _____

Adress _____

Postnr. _____ Ort _____

Tel. _____ Mob. _____

Mejl _____

Här kan du beställa information och material från Bibelbutiken.se

1

Årets julkort

Framtaget av Svenska Bibelsällskapet och Bibelbutiken. Målning av Marcello Corti. 185 x 132 mm, altavvikning, guldfoliering. Julevangeliet från Lukas 2. Plats att skriva hälsning på baksidan.

Best nr: 864

1–24   10 kr/st
25–99   8 kr/st
100 eller fler   6 kr/st

2 Kuvert

Vita kuvert säljes separat, 2 kr/st

Best nr: 866

7

Bibelns kvinnor

Charlotte Frycklund skriver så att kvinnorna i Bibeln blir huvudpersoner och kommer till liv.

Pris: 189 kr
Best nr: 2544

NYHET! Biblar med fem centimeter breda marginaler

Ger utrymme att stanna upp vid enskilda bibeltexter, fördjupa sig och uppmuntras till kreativ och aktiv bibelläsning. Finns i två översättningar.

3

Bibeln

Folkbibeln 2015
Anteckningsbibel
Svart konstskinn
Pris: 549 kr
Best nr: 2540

4

Kreativa Bibeln

Folkbibeln 2015
Rosa hårdpärm
Pris: 399 kr
Best nr: 2541

5

Kreativa Bibeln

Folkbibeln 2015
Vit hårdpärm
Pris: 399 kr
Best nr: 2539

6

Inspirationsbibeln

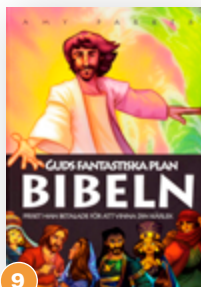
nuBibeln
Innehåller 400 svartvita illustrationer.
Pris: 498 kr
Best nr: 2543

8

Varje dag ropar jag till dig

75 betraktelser för kyrkoåret
Pris: 179 kr
Best nr: 2547

9

Guds fantastiska plan

Bibeln, priset han betalade för att vinna din kärlek, 8–14 år
Pris: 198 kr
Best nr: 2545

10

Guds stora plan Berättelsebibel

Se hur Guds plan uppenbaras sida för sida. Bibel för de yngre.
Pris: 198 kr
Best nr: 2546

Se hela vårt sortiment på:

www.bibelbutiken.se

butik@bibeln.se 018-18 63 30

BIBEL
BUTIKEN

Ja tack, jag beställer följande:

1 _____ st julkort	7 _____ Bibelns kvinnor
2 _____ st kuvert	8 _____ Varje dag ropar jag till dig
3 _____ Anteckningsbibel	9 _____ Guds fantastiska plan, Bibeln
4 _____ Kreativa Bibeln rosa	10 _____ Guds stora plan, Berättelsebibel
5 _____ Kreativa Bibeln vit	
6 _____ Inspirationsbibeln	

Jag vill bidra till bibelarbetet med en gåva

☐ 50 kronor   ☐ Valfritt belopp _____

Klipp ut och sänd talongen till:
Bibelsällskapet, Box 1235
751 42 Uppsala

Namn _____

Adress _____

Postnr _____ Ort _____

Tel _____ Mob _____

Mejl _____

Fraktkostnad och expeditonsavgift 60 kr tillkommer. Reservation för slutförsäljning. Talongen giltig till 2020-11-15

Du kan även beställa på www.bibelbutiken.se eller ring 018-18 63 30

Olika sätt att ge en gåva till Bibelsällskapets arbete.

PG 90 06 26-3
BG 900-62 63

KOLLEKT
Kontakta Lotta Ring
för info om ändamål.

AUTOGIRO
Bästa formen för
givande. Beställ talong
för avtal på 018-18 63 30
eller info@bibeln.se

TESTAMENTE
Beställ folder med tips
och råd.

SWISH
900 62 63

ONLINE
Skänk en gåva via
bibelbutik.se

Ny på jobbet:

Alexander samordnar pionjärer i Göteborg

HEJ! Mitt namn är Alexander Dahlquist. Jag är en 31-årig glad församlingspräst, som precis börjat jobba som pionjärsamordnare för Bibeläventyret i Göteborg.

Min uppgift är att se till att fler elever i Göteborg får göra bibeläventyret i sin skola. För att det skall bli möjligt vill jag stödja och uppmuntra bibeläventyrare att göra fler äventyr och hitta nya blivande instruktörer.

Själv har jag varit instruktör i ett och ett halvt år, och det är jätteroligt. Bibeläventyret är ett superbra material, och de

tre skolorna i min församling är jättenöjda. I år har vi besökt alla åtta klasserna i åk 4 och gjort GT-äventyr, och nu är vi på väg att köra NT också. Relationen till skolans lärare och elever har blivit bättre, men bäst är när jag möter elever på Ica och de vill göra alla rörelser.

Nu hoppas jag få vara med och sprida Bibeläventyret till fler församlingar i Göteborgs-området, så att fler elever ges möjligheten att möta Bibelns fantastiska berättelser.

Hör av dig om du eller din församling vill veta mer.

Om du gillar Bibeläventyret kan du:

– Be att fler församlingar ser möjligheten att hjälpa skolan med pedagogisk och rolig bibelundervisning.

– Få en gratis Bibeläventyrsvisning för er församlings ledning före årsskiftet.

– Swisha en gåva till spridandet av Bibeläventyret till nya skolor. 100 kr räcker till att en ny elev får Bibeläventyret, 2 500 kronor räcker till en hel klass. Swisha till nummer 900 62 63.

Se bibeladventyr.se för mer info.

Det här är Svenska Bibelsällskapet: Svenska Bibelsällskapets uppdrag är att göra Bibeln översatt, känd, tillgänglig och använd i Sverige och i andra länder.

Visionen är att ständigt öppna nya möjligheter till möten mellan människor och Bibeln. Att översätta och sprida Bibeln och hjälpa människor i olika livssituationer och sammanhang att ta del av Bibelns texter ingår därför i målsättningen för arbetet. Vi är en ekumenisk ideell förening som leds av en styrelse och ett huvudmannaråd. Huvudmannarådet består av representanter för kyrkor och samfund i

Sverige, Svenska Akademien, Vitterhetsakademien och Ekumeniska rådet i Finland.

Svenska Bibelsällskapet är en del av en världsvid gemenskap av cirka 150 självständiga, nationella bibelsällskap förenade i United Bible Societies, UBS.

Via UBS stödjer vi med hjälp av våra givare en rad internationella projekt som kretsar kring bibelöversättning, bibelspridning, mission och humanitära insatser. Vi drivs med hjälp av gåvor och har 90-konto.

Kalender september–november

28–30 september

Bibeläventyrets instruktörskurs i NT. Hjälmgården, Läppe. FULLT (anmäl för ev. reservplats)

7 oktober

”Förkunna i kris - inte om kris”. Anders Göranzon medverkar vid Växjö stifts fortbildningsvecka.

17 oktober

Kyrkliga förbundets/Kristen fostrans höstmöte. Skene. Anders Göranzon håller föredrag.

18 oktober

Anders Göranzon predikar i söndagens gudstjänst. Föredrag vid kyrkkaffet. Jörlanda. Svenska kyrkan.

19–22 oktober

Bibeläventyrets instruktörskurs i GT. Härnösands folkhögskola. *Få platser kvar.*

24–25 oktober

Ekumenisk bibelhelg, Falkenberg. Anders Göranzon medverkar.

8 november

Predikan i gudstjänsten. Föredrag vid kyrkkaffet. Österledskyrkan, Uppsala.

10 november

Växjö stiftsgrupp, Uppsala. Svenska kyrkan.

Vi planerar fortfarande att resa till Det heliga landet i mars 2021, en resa bortom de vanligaste rutterna! Mer information kommer längre fram.

BIBEL
SÄLLSKAPET

90
KONTO
SVENSK
INSAMLINGS
KONTROLL

Efter ett bibeläventyr kan de flesta elever binda samman hela Gamla eller Nya testamentets huvuddrag på mindre än två minuter med hjälp av rörelser och nyckelord.

Kan du berätta Gamla testamentet på två minuter?

Thomas Nilsson-Lill är en av Bibeläventyrets ledare. Han är anställd av Bibelsällskapet sedan 2005 och delar här med sig av sina erfarenheter och varför han brinner för Bibeläventyret.

ÅR 2000 BÖRJADE MIN vän och pastor Jonas Magnusson undervisa om Bibeln på skolor på ett väldigt annorlunda sätt. Första gången jag såg hur eleverna reagerade kände jag Guds kallelse till vad jag skulle göra med resten av mitt arbetsliv. Snart har jag gjort 400 äventyr och varit kursledare på cirka 60 instruktörskurser.

VARFÖR FASTNADE JAG för Bibeläventyret? Jo! Vi lekte in kunskapen om Bibeln med alla våra sinnen. Vi byggde om hela klassrummet till en karta över Bibelns länder för att lära dem geografien. Vi rappade 10 Guds bud med eleverna och de älskade det. Vi lät dem smaka godis, lukta på parfym och spela teater. Vi trollade med och för eleverna och lärde dem nyckelord om Bibelns huvuddrag med tillhörande rörelser. Alla fullkomligt njöt av undervisningen, både lärare och elever. Därför är Bibeläventyret lika roligt nu efter 15 år.

DET ÄR LIKADANT på instruktörskurserna. Skrätt blandas med förundran över hur mycket de lär sig om Bibeln.

JAG BRINNER FÖR att berätta Bibelns berättelser om en god Gud men är nog med att Bibeläventyret är ett icke-konfessionellt läromedel som följer läroplanen. Jag brinner också för att lyfta elever och kursdeltagare som känner sig osäkra så att de får blomma ut och känna sig sedda.

BIBELÄVENTYRET HAR OCKSÅ fått mig att vara yngre än vad jag är. Under alla år har jag fått många fantastiska utvärderingar som jag har sparat, av elever och lärare, till exempel: "Jag hade förväntat mig en gammal gubbe som skulle komma och läsa Bibeln för oss, men så kom Thomas ... Han ägde, han spelade pingis med oss, han spelade fotboll med oss, han hoppade hopprep med oss, han var cool, han är bäst", "Det var jättekul att du kom till oss. Det var kul när vi spelade teater och när du spelade teater och låtsades så mycket. PS: Inget var tråkigt." Några pinsamma citat är "Du är bättre och roligare och snällare än våra lärare, kan du inte vara vår lärare, kan du komma varje dag, du lär ut bättre än i kyrkan".

JAG SKA AVSLUTA med en av de bästa utvärderingar jag har fått som verkligen talar för att Bibeläventyret är ett bra hjälpmedel i skolan: "Jag tror inte på Bibeln. Skulle Adam och Eva funnits? Mose delat havet? Daniel klarat sig från hungriga lejon? Jesus gått på vattnet? Jesus gett bröd och fiskar till 7 000 personer? Nej! Jag tror inte på Bibeln." Han hade verkligen tagit in undervisningen om Bibelns berättelser, och det är det vi vill förmedla.

ANDRA SAKER JAG varit med om är fantastiska resor till Israel, Grekland och Turkiet för att lära oss mer om Bibeln. Nu fyller Bibeläventyret 20 år, vilket vi firar med en jubileumsfest för alla instruktörer 22–23 jan 2021.

VAR VÄLSIGNADE ALLA!
//THOMAS NILSSON-LILL

Thomas brinner för att berätta Bibelns berättelser om en god Gud, men är nog med att Bibeläventyret är ett icke-konfessionellt läromedel. – Skolorna ska känna sig trygga med att vi håller oss till läroplanen, säger han.